

„ÉPÍTÉSZET / KIÁLLÍTÁS”

Középületek kritikai elemzése

Kiírás, tematika, ütemterv, irodalomjegyzék és feladatok

Tárgyfelelős: Szabó Levente DLA egyetemi docens

Oktatók: Biri Balázs meghívott oktató, Major Zoltán doktorandusz

A 2005-ben Marosi Bálinttal indítottuk útnak a közösségi épületek kritikai elemzésével foglalkozó választható tárgyat, amelyet 2018 februárjában hirdettük volna meg közösen 14. alkalommal. E bő évtized alatt a [kurzust](#) látogató közel ezer (!) hallgató nagyszerű munkát végzett: számos TDK- és OTDK-díjazott pályamű született a tárgy keretein belül írt dolgozatokból kifejlődve – és elsősorban Bálint áldozatos munkája nyomán – egy [magyar kortárs építészeti gyűjtemény](#) és egy magyarra fordított, nemzetközi interjúkat, [szövegeket összegyűjtő honlap](#) jött létre az évek során. A tárgy tehát jelentősen épített a résztvevő hallgatók aktivitására.

A kurzus 2018-tól tematikus felépítésű. Az elsőt (Az emlékezet helyei) követően az idei félév az építészeti kiállítás problémakörét járja körül, a különös tekintettel a Velencei Biennáléra.

A kurzus célja – az építészet kiállíthatóságának elemző vizsgálatán túl – a Középülettervezési Tanszék 2019-ben elkészítendő pályaművének szellemi előkészítése, megalapozása, de az általános hallgatói tájékozódás is a témában. A kurzus legeredményesebb hallgatói – a tárgytól függetlenül – felkérést kapnak a pályázati csapatban való részvételre. Fontos: a kurzus során létrejövő eredmények, közös tapasztalatok a Tanszék szellemi tulajdonát képezik, azok részben vagy egészében felhasználhatók a leendő pályázat elkészítéséhez!

A félév teljesítése – az alkalom látogatásán, aktív részvételen túl – két feladat együttes elvégzésével lehetséges (1+1 prezentáció és „kötelező hozzászólás”):

- a) Előre megadott listából vagy egyeztetett saját javaslat alapján, 2 fős csoportokban felkészülés 1-1 a kiállítási műfajjal vagy a biennálével kapcsolatos témában, a kiadott template-ben történő előzetes dokumentálással és beadással e-mailen, valamint 10-15 perces kiselőadás megtartása, a két alkalom valamelyikén.
- b) Részvétel és előadás a biennálé lehetséges kurátori koncepciójának és az ahhoz tartozó esetleges kiállítási ötleteknek a „brainstormingjaként” megtartandó prezentáción, 2 fős csoportokban.

2019. január

Szabó Levente DLA
egyetemi docens

mellékletek:

- Tematika
- Ajánlott irodalom
- Témák előzetes listája
- Template a kiselőadás témák feldolgozása elé
- Template a kurátori koncepciók feldolgozása elé

Tematika

DÁTUM	PROGRAM	HELYSZÍN(EK)	AZ ÓRA MENETE
febr. 5.	-	-	-
febr. 12.	bevezető előadás	K210	Kiállítás és építészet A kurzus témája. Feladatok, féléves munka megbeszélése
febr. 19.	meghívott előadó	K210	Kovács Dániel : A megmutathatatlan megmutatása. Építészet a kiállításon
febr. 26.	meghívott előadó	K210	a magyar kiállításokról. Meghívott előadó: 2018-as Velencei Építészeti Biennálé építészei, a Studio Nomad (Pongor Soma, Pásztor Bence) + meghívott vendég: Somogyi Krisztina
márc. 1.	külső előadás	LUMU, 16.30-(!)	Boros Géza: Inspiratív tér vagy használhatatlan udvar? A Velencei Biennálé magyar átriuma c. előadás a LUMU-ban, előtte (!) Bachman Gábortól az 1996-os Építészeti Biennálén szerepelt A kortárs művészeti múzeum modellje című mű és film megtekintése, kb. 16.30-tól (az előadás 17 órától)!
márc. 5.	meghívott előadó	K210	Wesselényi-Garay Andor : Határvonalak között c. előadása + a bécsi út előzetes megbeszélése
márc. 12.	konzultáció	K210	konzultáció a két szemináriumi alkalomhoz / a kiselőadások esetében előzetesen kitöltött és megküldött munkaközi template-tel
márc. 19.	-	-	(tavaszi szünet)
márc. 22. v. 23.	kirándulás (a részvétel fakultatív)		bécsi kirándulás , benne: SAGMEISTER & WALSH: Beauty kiállítás és az AZW aktuális kiállításainak megtekintése
márc. 26.	meghívott előadó	K210, 15.00-(!)	(vázlattelevi hét, de:) Kim Attila (Bukarest), a romániai pavilon nemzeti biztosa
ápr. 2.	meghívott előadó	K210	Fény és tipográfia - a kiállításokról építészetten túl. Haász Ferenc és Polgárdi Ákos
ápr. 9.	szeminárium_1	K210	témafeldolgozások szemináriuma 1
ápr. 16.	szeminárium_2	K210	témafeldolgozások szemináriuma 2
ápr. 23.	szeminárium_3	K210	kuratori(-kiállítási) koncepciók prezentációja 1
ápr. 30.	szeminárium_4	K210	kuratori(-kiállítási) koncepciók prezentációja 2
máj. 7.	-	-	-

Az órák általában 17.15-kor kezdődnek, kivéve a külön jelölt alkalmakat!

Ajánlott irodalom:

Az alábbi kötetek a kurzus ideje alatt elérhetők a Középülettervezési Tanszék nyitott könyvespolcán, s helyben (!) olvashatók:

Általánosságban:

- György Péter: *Múzeum - A tanuló-ház - Múzeumelméleti esettanulmányok 1. Kötet, MúzeumCafé, 2013*

Építészeti kiállítások elmélete:

- Eeva-Liisa Pelkonen, Carson Chan, David Andrew Tasman (ed.): *Exhibiting Architecture A Paradox?*, Yale School of Architecture, 2015
- Thordis Arrhenius, Mari Lending, Wallis Miller, Jérémie Michael McGowan (ed.): *Place and displacement. Exhibiting Architecture*, Lars Müller Publishers, 2014
- Eeva-Liisa Pelkonen: *Exhibit A, Exhibitions that transformed architecture 1948-2000*, Phaidon, 2018

Kiállítások gyakorlatiasan:

- Petrányi Zsolt: *Kézikönyv kezdő kurátoroknak, Múcsarnok Nonprofit Kft., 2010*
- Vasáros Zsolt: *Kiállító-tér. Múzeumi tárlatok kézikönyve, Szabadtéri Néprajzi Múzeum - Múzeumi Oktatási Központ, 2010*
(http://www.ipar.bme.hu/uploads/Muzeumi_iranytu_7.pdf)

Velencei biennálé általában:

- Marco Mulazzani: *Guide to the Pavilions of the Venice Biennale since 1987*, Electaarchitecture, 2014

Külföldi kiállítások Velencében:

- Marianne Birthler, Lars Krückeberg, Wolfram Putz, Thomas Willemeit (Ed.): *Unbuilding walls. From Death Strip to Freespace*, 2018 (a német pavilon kiállítási katalógusa)
- Ifat Finkelman, Deborah Pinto Fdeda, Oren Sagiv, Tania Coen Uzzielii (ed.): *In Statu Quo. Structures of Negotiation*, Hatje Cantz, 2018 (az izraeli pavilon kiállítási katalógusa)

A magyar pavilonról:

- Götz Eszter (szerk.): *A velencei Magyar Ház, 2000*

Magyar megjelenések:

- Dvorszky Hedvig (szerk.): *Magyar Organikus Építészet. La Biennale Venezia 1991*
- Gerle János, Szegő György (szerk.): *Új Atlantisz felé, Ludwig Múzeum, 2000*
- Janesch Péter (szerk.): *From beauty to beauty and back again / széptől szépig és vissza, 2004*
- *Aektivátorok. Helyi aktív építészet. 15th International Architecture Exhibition La Biennale di Venezia 2016*

Ajánlott budapesti kiállítások a félévben:

- *Iparterv-50*, <https://www.ludwigmuseum.hu/kiallitas/iparterv-50?fbclid=IwAR1ApLWL100pavSSz0ToZnoH96drtEBveQJaYXZbVz3oBwYp0t84jHHeBZA>
- *1971. Párhuzamos különidők*, <http://www.kiscellimuseum.hu/1971>
- *„TÉR//ERŐ”, Építészeti Nemzeti Szalon, Múcsarnok, 2019. ápr. 26.-aug. 20.*

Az alábbi linkeken elérhető cikkek általános tájékozódáshoz, de a szemináriumi felkészüléshez is hasznosak:

- <https://artportal.hu/lexikon-m-tortenesz/boros-geza/>
- <http://epiteszforum.hu/valodi-gazdai-szeretnenk-lenni-a-magyar-pavilonnak>
- <https://www.ludwigmuseum.hu/velencei-biennale>
- <https://www.ludwigmuseum.hu/biennale-blog>
- http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/inspirativ_ter_vagy_hasznalhatatlan_udvar_.3880.html?pageid=119
- <http://borderlinearchitecture.com>
- https://www.archdaily.com/908891/11-architecture-biennials-to-pay-attention-to-in-2019?utm_medium=email&utm_source=ArchDaily%20List&kth=110,879

Témák előzetes listája (a linkek csak kezdőjavaslatok, melyek kiegészítendők a téma és a személyes érdeklődés alapján!):

ÁLTALÁNOS TÉMÁK és gondolatindító források	
Az építészeti kiállítás műfaja, célja, célközönsége, műfaji dilemmái	<p>...</p> <p>https://www.dezeen.com/2018/05/29/patrik-schumacher-venice-architecture-biennale-2018-attack-national-pavilions/</p> <p>https://www.archdaily.com/906536/half-of-the-visitors-were-under-26-the-numbers-behind-the-2018-venice-biennale?fbclid=IwAR0-1mRVY8wLURZ04fPbXFiuoqnHdKzUQxQ5rHnTxsp3Ubktj2phRCcXk2E</p> <p>https://www.domusweb.it/en/interviews/2012/05/14/pedro-gadanho-curating-is-the-new-criticism.html</p> <p>https://www.domusweb.it/en/opinion/2013/10/24/exhibiting_architecture_a_paradox_.html</p> <p>...</p>
A(z építészeti) kiállítás mint proaktív, aktivista eszköz. A kiállítások felelőssége	<p>...</p> <p>https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/unilever-series/unilever-series-ai-weiwei-sunflower-seeds</p> <p>https://www.designboom.com/art/ai-weiwei-laundromat-exhibit-washed-garments-refugee-camps-new-york-deitch-projects-11-07-2016/</p> <p>https://www.maszol.ro/index.php/kultura/100690-dan-perjovschi-vizualis-m-vesz-nem-a-molotov-koktelos-politikai-allasfoglalas-hive-vagyok</p> <p>http://storefrontnews.org/programming/letters-to-the-mayor-panama-city-2/</p> <p>http://web.mit.edu/allanmc/www/cookebeuys.pdf</p> <p>...</p>
Képzőművészeti térinstallációk	<p>...</p> <p>https://www.archdaily.com/540338/olafur-eliasson-creates-an-indoor-riverbed-at-danish-museum</p> <p>https://hypebeast.com/2018/10/shape-shifters-hayward-gallery-exhibit-inside-look</p> <p>https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/unilever-series/unilever-series-olafur-eliasson-weather-project-0</p> <p>http://web.guggenheim.org/exhibitions/turrell/</p> <p>https://www.archdaily.com/473147/seven-architects-transform-london-s-ra-into-multi-sensory-experience</p> <p>https://uk.phaidon.com/agenda/art/articles/2014/july/21/how-bruce-nauman-turned-corridors-into-artworks/</p> <p>https://vernissage.tv/2010/02/12/rudolf-stingel-live-neue-nationalgalerie-berlin/</p> <p>...</p>

KONKRÉT KIÁLLÍTÁSOK	
Olafur Eliasson kiállítási projektjei	... https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/unilever-series/unilever-series-olafur-eliasson-weather-project-0 https://olafureliasson.net/archive/exhibition/EXH102282/river-bed http://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK100727/your-black-horizon ...
Radical Pedagogies	... http://radical-pedagogies.com https://artmuseum.pl/en/wystawy/radykalne-nauczanie ...
Az 1980-as velencei biennálé (igazgató: Paolo Portoghesi)	... https://www.domusweb.it/en/from-the-archive/2012/08/25/-em-la-strada-novissima-em--the-1980-venice-biennale.html https://archpaper.com/2018/05/1980-venice-biennale-transformed-architectural-discourse/ http://radical-pedagogies.com/search-cases/v03-international-architecture-exhibition-biennale-veneziah/ ...
Small Scale Big Change	... https://www.moma.org/interactives/exhibitions/2010/smallscale-bigchange/about.html ...

VELENCE	
Giardini története, pavilonok, kiállítástörténet.	... https://www.labiennale.org/en/history https://www.archdaily.com/267113/a-history-of-the-venice-architecture-biennale ...
Velencei kiállítási koncepciók a régiókból (a román, szerb, horvát, szlovén, ukrán, szlovák, cseh és lengyel megjelenések közül)	... https://www.designboom.com/architecture/thoughts-from-matter-austrian-pavilion-05-26-2018/ https://www.archdaily.com/901614/the-cityiseverywhere-the-kosovo-pavilion-at-the-2018-venice-biennale https://www.theveniceinsider.com/architecture-biennale-2018-albania/ https://www.dezeen.com/2010/09/03/11-at-the-romanian-pavilion/ ...
Határterületen mozgó svájci pavilon installációk.	... https://www.dezeen.com/2018/05/24/swiss-pavilion-venice-architecture-biennale-house-tour-interior-design/ https://www.archdaily.com/790410/incidental-space-inside-the-swiss-pavilion-at-the-2016-venice-biennale https://www.archdaily.com/272438/venice-biennale-2012-switzerland-pavilion https://www.designboom.com/architecture/venice-architecture-biennale-08-swiss-pavilion/ http://www.philipperahm.com/data/projects/hormonorium/index.html ...
Reprodukció, közvetlen kiállítási formák.	... https://www.archdaily.com/531112/bungalow-germania-germany-s-pavilion-at-the-venice-biennale-2014 https://www.dezeen.com/2014/06/09/le-corbusiers-maison-domino-realised-at-venice-architecture-biennale/ http://www.botta.ch/it/SPAZIO%20DEL%20SACRO?idx=3 https://frieze.com/article/14th-venice-architecture-biennale-

	<p>1 https://www.dezeen.com/2016/05/31/kunle-adeyemi-docks-makoko-floating-school-venice-architecture-biennale-2016/ https://www.inexhibit.com/case-studies/austria-14th-architecture-biennale-venice/ ...</p>
Erős kiállítási terek és kiállítások (pl. a velencei skandináv pavilon)	<p>... https://www.domusweb.it/en/speciali/biennale/2018/nordic-pavilion-another-generosity.html https://www.archdaily.com/788407/in-therapy-inside-the-nordic-pavilion-at-the-2016-venice-biennale ...</p>
Kiállítási célú ideiglenes építészeti alkotások	<p>... https://www.dezeen.com/2018/05/24/caruso-st-john-islands-british-pavilion-brexit-venice-architecture-biennale/ http://studio-nomad.com/architecture/venicebiennale2018 https://www.designboom.com/architecture/venice-architecture-biennale-08-japanese-pavilion/ https://www.archdaily.com/895127/10-chapels-in-a-venice-forest-comprise-the-vaticans-first-ever-biennale-contribution https://bocadolobo.com/blog/architecture/architecture-serpentine-pavilion-years/ https://www.dezeen.com/2016/06/02/pezo-von-ellrichshausen-vara-labyrinthine-pavilion-giardini-venice-architecture-biennale-2016/ https://www.archdaily.com/267567/venice-biennale-2012-radix-aïres-mateus https://www.domusweb.it/en/architecture/2011/08/03/architecture-as-air-chateau-la-coste.html https://www.domusweb.it/en/news/2010/08/26/the-kitchen-monument-by-raumlabor-before-the-opening--giardini.html ...</p>

A fentiekben felsorolt témák CSAK JAVASLATOK az ápr. 9-i és 16-i alkalomra való felkészüléshez! A témák módosíthatók, kiegészíthetők, a kiinduló forrásokat pedig ötleadóknak, inspirációknak szántuk, mindenképpen bővítendő (többek között a fenti irodalomjegyzék megismerése után, de azon kívül is)!

Template a kiselőadások felkészüléséhez (leadandó a kiselőadás előtt min. 48 órával):

A KISELŐADÁST TARTÓK NEVE:	
A VÁLASZTOTT TÉMA MEGNEVEZÉSE:	
A FELHASZNÁLANDÓ PÉLDÁK ADATAI (ANYAGGYŰJTÉS):	
PONTOS CÍM:	
TERVEZŐ(K) PONTOS ADATAI:	
TERVEZÉS ÉS ÉPÍTÉS ÉVE(I):	
ÉPÍTETŐ/KIÁLLÍTÓHELY:	
MEGJEGYZÉS (HA VAN):	
A PROJEKTRŐL KORÁBBAN MEGJELENT ÍRÁSOK PONTOS HIVATKOZÁSA (INTERNETES ÉS NYOMTATOTT EGYARÁNT, MINÉL TELJESEBB ÉS PONTOSABB LISTA AZ ELVÁRT):	
A TÉMA RÖVID, LÉNYEGRETÖRŐ, MINÉL INFORMATÍVABB LEÍRÁSA (kb. 3000 karakter):	
A PROBLÉMAKÖR SZEMÉLYES ÉRTÉKELÉSE, ELEMZÉSE (kb. 3000 karakter):	
MELLÉKLETEK:	<i>A prezentálandó kiselőadás jpg-formátumú képsorozata, min. 300 dpi felbontásban. A képek, fotók, rajzok, ábrák indokolt esetben lehetnek sajátok is, szöveges tartalmuk minimális legyen.</i>

Template a kurátori koncepciók feldolgozása elé (leadandó a prezentáció előtt min. 48 órával):

A KURÁTORI KONCEPCIÓT ÖSSZEÁLLÍTÓK NEVE:

A VÁLASZTOTT KONCEPCIÓ HÍVÓSZAVA (max. 3 szó, magyarul és angolul is):

A FELHASZNÁLNI JAVASOLT ALKOTÓK/PÉLDÁK/KIÁLLÍTANDÓ MŰVEK (ha vannak) PÉLDÁK ADATAI (ANYAGGYŰJTÉS):

A KONCEPCIÓ RÖVID, LÉNYEGRETÖRŐ, MINÉL MEGGYŐZŐBB LEÍRÁSA (kb. 3-4000 karakter):

MELLÉKLETEK:

A prezentálandó kiselőadás jpg-formátumú képsorozata, min. 300 dpi felbontásban. A képek, fotók, rajzok, ábrák indokolt esetben lehetnek sajátok is, szöveges tartalmuk minimális legyen.